WARIES MISDAADREEKS · Nº 274

Pastorietekening in Etten-Leur

Het logboek van een Etten-Leurse speurder

UITGEVERIJ WARIES

Voor u begint

Dit is geen roman. U leest het werklogboek van Ilse Damen, privédetective in Etten-Leur, over twaalf dagen in oktober 2026. Een verzamelaar wordt afgeperst: iemand dreigt te onthullen dat zijn tekening van de pastorie van Etten geen echte Van Gogh is. Ilse schrijft op wat ze ziet, hoort en vindt, met tijden erbij, en ze plakt er de stukken bij die ze verzamelt: brieven, rapporten, een krantenpagina, een kassabon, een parkeerkaart.

Alles wat u nodig hebt om de zaak op te lossen, staat in dit logboek. Ilse trekt geen conclusies voor u; op de laatste dag weet zij het, maar ze schrijft het niet op. Achterin vindt u vragen, werkbladen, een antwoordformulier en drie niveaus hints, op hun kop gedrukt zodat u ze niet per ongeluk leest. De oplossing zit achter een verzegelde pagina, met paginaverwijzingen naar elk bewijsstuk.

Lees langzaam. Mensen in dit logboek vertellen niet altijd de waarheid, en niet iedereen die liegt is de afperser. Een potlood en de werkbladen achterin helpen. Reken op twee tot vier uur, alleen of samen.

Inhoud

HET LOGBOEK

Dag 1 · maandag 5 oktober · de opdracht 7
Dag 2 · dinsdag 6 oktober · de achterkant 16
Dag 3 · woensdag 7 oktober · het kerkje 24
Dag 4 · donderdag 8 oktober · de tweede brief 29
Dag 5 · vrijdag 9 oktober · de tegenstander 36
Dag 6 · zaterdag 10 oktober · de molen 42
Dag 7 · zondag 11 oktober · het riet 46
Dag 8 · maandag 12 oktober · de huishoudpot 48
Dag 9 · dinsdag 13 oktober · de derde brief 52
Dag 10 · woensdag 14 oktober · envelop E-1 55
Dag 11 · donderdag 15 oktober · drie alibi's 61
Dag 12 · vrijdag 16 oktober · slot 67

AAN DE LEZER

Vragen, werkbladen en antwoordformulier 69
Hints in drie niveaus 76
De oplossing (verzegeld) 80
Nawoord 86

Wie is wie

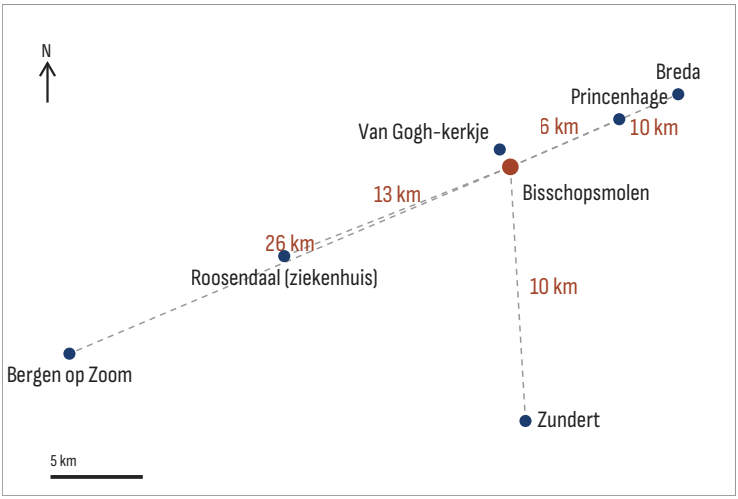
Ilse Damen hield deze lijst voorin het logboek bij. Ze vulde hem aan op de dag dat ze iemand voor het eerst sprak.

Ilse Damen	47, privédetective, Damen Recherche, Etten-Leur. Vroeger rechercheur bij een verzekeraar. Schrijft dit logboek.
Ruud Hagenaars	71, opdrachtgever. Oud-eigenaar van Hagenaars Koeltransport. Weduwnaar, woont aan de rand van Etten-Leur, richting Hoeven. Bezit sinds 1994 de tekening *Pastorie te Etten, achterzijde*.
Joost Hagenaars	44, zijn zoon. Had tot vorig jaar een bistro in Breda. Woont in Bergen op Zoom.
Lies Kerkhofs	59, huishoudster bij Ruud sinds 2014. Werkt maandag, dinsdag, woensdag en vrijdag.
Tobias Verhulst	63, kunsthandelaar, Galerie Verhulst in Breda. Verkocht Ruud de tekening in 1994.
Herman Bastiaansen	70, gepensioneerd tekenleraar, voorzitter van Tekenkring De Lange Brug in Etten-Leur. Oude tegenstander van Ruud.
Annemieke de Rooij	52, papierrestaurator met een atelier in Breda. Restaureerde de tekening in maart 2026. Geeft les bij de tekenkring.
Gonnie Sprenkels	secretaris van Tekenkring De Lange Brug.
Fatma	verpleegkundige op de afdeling waar Wim Kerkhofs, de broer van Lies, ligt.

Dossier 2026-041. Opdrachtgever R. Hagenaars. Aard: afpersing (art. 318 Sr), opdrachtgever wil geen aangifte. Doel: identiteit afperser vaststellen.

De omgeving

Etten-Leur ligt in West-Brabant, tussen Breda en Roosendaal. Het oude Etten, met de Markt, het kerkje waar dominee Van Gogh preekte en de tuin waar de pastorie stond, ligt aan de westkant; aan de zuidkant stroomt de Mark, met de Bisschopsmolen. Rondom liggen de dorpen en steden waar de mensen uit dit logboek wonen of werken: Breda en Princenhage in het oosten, Zundert in het zuiden, Roosendaal en Bergen op Zoom in het westen.

Overzichtskaart, door Ilse op de binnenkant van de map getekend. Posities bij benadering; afstanden hemelsbreed vanaf de Bisschopsmolen, afgerond. Over de weg is het telkens een stuk verder.

Ter vergelijking, zoals Ilse ze in haar logboek gebruikt: een gewone fiets doet 15 tot 18 kilometer per uur, een elektrische fiets hooguit 25, een auto over binnenwegen gemiddeld 40 tot 50.

DAG 01

Maandag 5 oktober

bewolkt, droog, 13 °C fiets uren 09:40–17:20

09:40 Begin van dossier 2026-041. Ik houd voor elke zaak een logboek bij: voor de opdrachtgever, voor een rechter als het ooit zover komt, en voor mezelf, omdat ik na een week niet meer weet wat iemand op dag één precies zei. Wat tussen aanhalingstekens staat, is zo letterlijk als mijn steno toelaat.

Telefoontje van zaterdagmiddag: Ruud Hagenaars, eenenzeventig, "ik word afgeperst en ik wil geen politie". Hij klonk niet bang. Hij klonk beledigd.

09:58 Op de fiets naar het huis aan de rand van het dorp, richting Hoeven. Lange oprit, beukenhaag langs de weg, twee bakstenen poortpalen zonder hek. In de linkerpaal zit de brievenbus, met de klep aan de wegkant. Er zit een slotje op. Het werkt niet. "Sleutel kwijt sinds 2011," zegt Ruud later, "en wie steelt er nou post?" Iedereen die langs de weg loopt of stopt, kan er dus iets in stoppen zonder het erf op te gaan.

BIJLAGE 1 · BRIEF 1, ZATERDAG 3 OKTOBER

Meneer Hagenaars,

U hebt in uw werkkamer een tekening hangen waarvan u denkt dat Vincent van Gogh hem in 1881 achter de pastorie van Etten heeft gemaakt. U hebt er een goede prijs voor betaald en u vertelt het graag aan iedereen die bij u op de koffie komt.

Ik weet dat het geen Van Gogh is. Ik kan dat bewijzen, en ik ben niet de enige die het bewijs kan lezen als hij er eenmaal naar kijkt.

U kunt kiezen. U betaalt vijfentwintigduizend euro en u hoort nooit meer van mij. Of u betaalt niet, en de kranten, de handel en iedereen op uw sociëteit weten binnen een week dat Ruud Hagenaars dertig jaar lang een kopie aan de muur heeft gehad. Uw tekening is dan niets meer waard. Uw naam ook niet.

Geen politie. Ik merk het als u dat doet.

Houd het geld klaar in briefjes van vijftig. U hoort binnenkort waar het heen moet.

Een kenner

10:31 Waarom nu? Ruud vertelt het zonder dat ik erom vraag. In maart, toen Annemieke de tekening terugbracht, zei ze dat ze hem met alle respect zou aanraden het blad eens goed te laten onderzoeken. Papier, inkt, potlood. "Dan weet je het, Ruud, en dan hoef je nooit meer naar Bastiaansen te luisteren." Hij heeft een afspraak gemaakt bij het Instituut Kroeze in Utrecht, voor papier- en materiaalonderzoek. Maan-